

Charlois

in

verhalen

Charlois

Verhalen over Charlois in de
vorige eeuw

Bas de Koning

Eerder verschenen van deze schrijver:

Charlois - Het dorp van mijn grootouders

ISBN: 9789464480429

Illustraties: Hoofdzakelijk afkomstig uit archief van de
Stichting Historisch Charlois(SHC)

Omslagontwerp: Koen van den Reijen
Koendomedia@gmail.com

Omslag foto's: SHC

ISBN: 9789464804140

Copyright © Bas de Koning

Uitgegeven via: Bravenewbooks.nl

Jaar van uitgave: 2023

Inhoud

1. Voorwoord -6
2. Inleiding -8
3. Schipper Blom -9
4. De Gouwstraat -28
5. De Bloemenlaan in de rouw -53
6. Postvluchtdienst Waalhaven – Londen -60
7. Landgoed Courzand-70
8. Van predikant naar tante Miep-87
9. Charloise voorvechter-94
10. De Charloise veiling-109
11. Tunnelvisie-121
12. Charlois daar vlieg je niet zomaar aan voorbij-141
13. Arie Mout, een bijzondere drogist-153
14. Charlois in de olie-171
15. Kleine Arie en zijn bootwerkers-183
16. Vliegveld Waalhaven en de politiek-198
17. De paus infiltreert in Charlois-211
18. Drijfjts en drijfjacht in Charlois-227
19. Twee bijzondere Charloisers-236
20. De muziektent-248
21. Badplaats Waalhaven-256

Voorwoord

In de twintigste eeuw is het oorspronkelijke dorp Charlois geworden tot een omvangrijke deelgemeente van Rotterdam. Het ontwikkelde zich tot een belangrijk woongebied voor Rotterdam, waarbij het stadsbestuur er de voorkeur aan heeft gegeven om de meer chiquere woningen in Kralingen te concentreren. Charlois moest genoeg nemen met een iets minder hoog segment van de woningbouw. Maar dat maakte deze deelgemeente niet minder belangrijk en gezellig. Daarnaast hebben de uitgestrekte polders vrijwel geheel plaats moeten maken voor aan de havenactiviteiten gerelateerde industrie. Vanzelfsprekend is Charlois er daardoor dus niet mooier op geworden. Echt dorps kenmerken treft men nog slechts aan rond de oude dorpskerk, maar met name de imposante boerderijen zijn vrijwel alle verdwenen. Dit boekje beschrijft verhalen over het Charlois van de eerste helft van de twintigste eeuw. Ik heb wel gekozen voor een bijzondere manier van beschrijving. U als lezer wordt meegenomen aan de hand van een - door mij verzonden - verslaggever van een krant. Hij maakt u deelgenoot van een aantal van zijn interviews met betrekking tot Charloise aangelegenheden. De interviews zijn fictie en ontsproten aan mijn fantasie. De ter sprake komende voorvallen of situaties echter niet, die zijn alle ontleend aan de kranten en tijdschriften uit die tijd. Een chronologisch verband heb ik niet nagestreefd, alhoewel alles zich hoofdzakelijk afspeelt in de eerste helft van de twintigste eeuw. De grootste bron waar ik uit heb geput, is zonder twijfel de gratis toegankelijke website van Delpher met

zijn vele miljoenen krantenpagina's, daarnaast was enige fantasie mijnerzijds niet te vermijden. Een aantal personen in dit boek heeft werkelijk bestaan. Aan het eind van ieder hoofdstuk heb ik hun namen vermeld onder de kop:

personen – non fictie.

Oosterhout, 20 maart 2023

Inleiding

Laat ik beginnen met mij aan u voor te stellen. Ik ben Karel Bravenboer, van beroep verslaggever van het Rotterdams Nieuwsblad. Ik ben geboren in Charlois in het bijzondere jaar 1885. Voor mij is dit jaar zo bijzonder omdat ik toen het levenslicht zag. Men verwijt mij soms een te groot ego te hebben, maar ja daar ben je natuurlijk verslaggever voor. Ik schrijf artikelen over allerlei gebeurtenissen in en rond Rotterdam. Omdat ik van geboorte Charloiser ben, word ik door mijn redactie nogal eens gevraagd om verslag te doen van aangelegenheden van dat vroegere dorp. Zoals u weet is in 1895 het dorp Charlois ingelijfd bij Rotterdam. Sindsdien gebeurt er nogal wat in dat gedeelte van Rotterdam, dus valt er genoeg over te schrijven. Middels mijn interviews en krantenartikelen laat ik u kennis maken met een aantal van die gebeurtenissen. Ik kan u verzekeren dat u een aantal bijzondere Charloisers zult ontmoeten. Om te beginnen schipper Gijsbert Blom.

Schipper Blom.

Karel wil een artikel schrijven over het zogenaamde haventje van Blom in Charlois. Veel weet hij er niet van, maar hij kwam een leuke foto tegen van een paar bootjes in een afgesloten kuil met water en dat wekte zijn interesse.

Karel heeft afgesproken met Gijsbert Blom, die schijnt er zelf bij betrokken te zijn geweest. Het Hof van Bourgondië aan de Kerksingel is een prima plek om Gijsbert Blom te verleiden het ware verhaal van het haventje uit de doeken te doen. Bij een stevige borrel wordt het geheugen extra geactiveerd en het is goed voor het spraakwater. Als hij binnenkomt zit Gijsbert al aan de toog, hij is een rasechte Charloiser.

‘Goedemiddag meneer Blom, u zit al aan de koffie, zie ik. Wat fijn dat u mij te woord wil staan en mij iets kan vertellen over het zogenaamde haventje van Schipper Blom. Ik vond namelijk een oude ansichtkaart met de groeten uit Charlois en daarop stond een fotootje van een gedempte haven met daarin nog twee bootjes van ene schipper Blom. Ik heb begrepen dat die schipper uw broer is, die het kennelijk verrekte toen Rotterdam de Charloise haven ging dempen om zijn scheepjes weg te halen.’

Gijsbert moet lachen. ‘Ja, dat klopt. Ik ben Gijsbert de broer van “de Schipper Blom van Charlois”.’

Karel biedt Gijsbert nog een kop koffie aan.

‘Nee, als het u niet uitmaakt, heb ik liever een borrel, dat sterkt mijn geheugen en dat heb ik wel nodig,

want ik ben de jongste niet meer. Een beetje aderverkalking zullen we maar denken. Het is een heel verhaal, waar zal ik eigenlijk beginnen?’

‘Wat was nou de echte aanleiding om die bootjes te laten liggen en niet weg te halen?. Er moet toch meer aan de hand zijn geweest dan alleen het dempen van de haven?,’ merkt Karel op.

‘Natuurlijk, wij hadden gewoon al lange tijd de pest aan Rotterdam en met name aan die de Jongh, de baas van de Publieke Werken. Die hield met de gewone mens geen rekening. Ik zal u vertellen hoe dat gekomen is. Al ver voor de annexatie van Charlois hadden wij een conflict met die man. Rotterdam had aan de linkeroever toen al enkele terreinen in bezit en men wilde goede bereikbaarheid van die bedrijven daar. Dit was de reden dat de Jongh een vaste spoorbrug wilde over de haven van Charlois naar het op Sluisjesdijk gevestigde petroleumterrein.

Spoorbrug over de Charloise haven

Dit beperkte natuurlijk de toegang tot onze Charloise haven. Mijn broer en ik hebben toen met dertien andere Charloisers een verzoek aan de Rotterdamse gemeenteraad gezonden om een beweegbare brug te maken, zodat onze handel in fruit, steenkolen, hooi, stro en vlas via de Charloise haven niet gehinderd zou worden. Die de Jongh wees dit botweg af, een beweegbare brug zou te duur zijn, beweerde hij. Zonder verdere inspraak werd er in 1891 een vaste brug gebouwd, waardoor de Charloise haven in tweeën werd gesplitst, een buitenhaven en een binnenhaven, die nog slechts beperkt toegankelijk was.'

'Dus hij hield helemaal geen rekening met jullie activiteiten in die haven.? Hadden jullie helemaal geen inspraak,' vraagt Karel verbaasd.

'Nee, zet maar in de krant dat wij die de Jongh toen een grote hufter vonden. We hebben in die tijd in het café heel wat afgevloekt op die man, dat kunt u wel begrijpen. En het zette natuurlijk veel kwaad bloed bij de Charloisers die gebruik maakten van de haven. Vooral mijn broer Cornelis en ik werden behoorlijk beperkt in onze activiteiten. We konden die Rotterdamse havenmeneer wel schieten, dat snapt u wel.'

Gijsbert Blom wordt er nog emotioneel van als hij erover vertelt en neemt nog maar een flinke slok, wat de kleur op zijn wangen nog beter accentueert. Nu al komt figuurlijk de stoom uit zijn oren.

'Dus u was toen ook schipper,' merkt Karel op.

'Ja, mijn broer en ik waren beiden schipper en woonden alle twee aan de Rietdijk.'

Na deze korte onderbreking vervolgt hij zijn verhaal, terwijl Karel driftig aantekeningen maakt.

‘Enkele jaren later was er weer kwalijk voorval. Rotterdam hoogde een deel van de Kerkegriënt op met bagger uit de haven van Delfshaven. Het leek wel klinkklare stront. Door regenval spoelde een deel van die

Distributie van drinkwater

bagger, vol met rioolstoffen, in de haven van Charlois. Het gevolg was dat het havenwater ongeschikt werd als drinkwater en dat was een groot probleem voor de mensen die aan de haven woonden. We hadden er gruwelijk de pest in, dat snapt u wel. Als compensatie kwam de gemeente dagelijks met een wagen leidingwater. Maar het duurde een hele tijd voor het havenwater weer drinkbaar was. Mijn broer en ik woonden toen ook aan de haven, dus u kunt wel begrijpen dat wij steeds meer een hekel kregen aan die de Jongh.’

‘Ja, daar kan ik in inkomen,’ reageert Karel. ‘Maar gebeurde dat allemaal nog voor de annexatie?’

‘Praat me niet over de annexatie,’ gaat Gijsbert verder, die nu helemaal op stoom komt. ‘Dat was in het begin helemaal een ramp. Eerst waren de meeste Charloisers wel blij met de annexatie, want de toestand in Charlois was toen niet bijster florissant. Dus dachten veel Charloisers dat zij erop vooruit zouden gaan. We hoopten daardoor eerder elektriciteit, gas en schoon drinkwater te krijgen. De wegen waren ook al slecht en de brandweer had geen goed materieel en er was flink geldgebrek bij Charlois. Het was eigenlijk een beetje een zootje geworden, terwijl het vroeger zo’n schoon dorp was. Allemaal redenen voor de Charloisers om niet tegen te strubbelen. Nee, het was zelfs zo dat toen Rotterdam te kennen gaf alleen belangstelling te hebben voor de buitendijkse gronden van Charlois en niet voor het hele dorp, gemeenteraadslid Vaandrager, samen met een heleboel andere gezinshoofden een verzoek stuurden aan de gemeenteraad van Rotterdam om toch alstublieft heel Charlois te annexeren. Rotterdam streek zogenaamd over haar hart en nam toen heel Charlois in bezit.’

‘Kregen de Charloisers dan later spijt?’, vraagt Karel.

‘Spijt, ze trokken de haren uit hun hoofd, ze voelden zich kort daarna echt belazerd door Rotterdam,’ vervolgt Brom. ‘Want al snel kregen de Charloisers in de gaten wat de ware bedoelingen van Rotterdam waren. Die de Jongh kwam reeds enkele maanden later met een heel groot havenplan. Het was een voorstel om in de Hillepolder en de Katendrechtse polder een nieuwe haven van 85 hectare aan te leggen, de huidige Maashaven. Er moest meer dan 200 hectare in deze pol-

ders worden onteigend en bovendien moesten er bedrijven, zoals die van Bonn & Mees verplaatst worden. Volgens de Jongh was die havenuitbreiding heel belangrijk voor de toekomst van Rotterdam. Over de toekomst van Charlois daar repte hij niet, die speelde in zijn gedachte geen enkele rol. Alleen Rotterdam was belangrijk, dat moest een wereldhaven worden. De man leed echt aan grootheidswaan. Maar Charlois was de dupe. Het kostte wel negen miljoen gulden, maar dat deerde hem niet, hij hoefde het niet uit zijn eigen zak te betalen. Heel Charlois en met name Katendrecht stond op zijn achterste benen, dat begrijpt u wel.'

'Die de Jongh werd er, neem ik aan, niet geliefder op in Charlois,' merkt Karel lachend op.

'Nee, die hoefde zijn gezicht niet te laten zien aan deze kant van de Maas. Menige boer had de hond op hem afgestuurd. De hele oude gemeente Katendrecht zou worden afgebroken. Ze hadden uitgerekend dat ruim 400 woningen, drie grote scholen en een kerk met de grond gelijk zouden worden gemaakt. En vele tuinders zouden hun grond kwijtraken en brodeloos worden. Bijna vierduizend mensen zouden erbij betrokken raken. Maar, ja in de gemeenteraad waren er echter maar een paar tegenstanders. De twee belangrijkste waren natuurlijk onze Charloise vertegenwoordiger Pieter van der Pols en Bonn van de scheepswerf. Van der Pols, dat was een goeie en hij heeft echt zijn best gedaan om het plan niet door te laten gaan, maar hij was kansloos. Die de Jongh liep al lange tijd rond met dat plan en zag toen zijn kans schoon. Bovendien had hij de havenmeesters voor zijn karretje gespannen. Een achterbaks mannetje. Het plan ging gewoon door en zo verdween heel Katendrecht van de kaart en begon de

vernietiging van ons mooie dorp Charlois. Met dank aan de Jongh.’

‘Maar hoe zat het nou met het dempen van de Charloise haven. Gebeurde dat gelijker tijd met de aanleg van de Maashaven?’ vraagt Karel, die nu wel graag aan de clou van het verhaal wil geraken.

Op Katendrecht hadden veel rijke Rotterdammers een buitenhuis. Dit is het optrekje van de familie Pincoff.

‘Nee, die haven liet men nog even ongemoeid. Maar u kunt zich wel voorstellen dat door al deze voorvallen de onderlinge verstandhouding tussen de oud-Charloisers en het gemeentebestuur van Rotterdam was gezakt tot zelfs ver beneden het Amsterdams peil. Wij waren zo wantrouwig als de pest. En toen besloot de gemeenteraad in 1905 dus ook nog de Charloise haven te dempen. Toen waren de rapen gaar.’

‘Kwam dat als een verrassing voor u en uw broer of vermoedden jullie al dat dit zou gaan gebeuren?’

‘Nee, eigenlijk wisten we al eerder dat dit boven ons hoofd hing, want enkele jaren ervoor had de Jongh al het voornemen van de demping meegedeeld aan de Charloise ambachtsheer Barendregt van Charlois. Die probeerde toen nog een schadevergoeding te krijgen, maar die werd zonder commentaar afgewezen. Die ambachtsheer was onze huurbaas van de ligplaats in de haven en van hem hoorden we over het plan.’

‘Een ambachtsheer, wat moet ik mij daarbij voorstellen en dan nog wel met zo’n chique naam?, is de logische vraag van Karel, die van een dergelijke functionaris nog nooit gehoord heeft.

‘Ja, precies weet ik ook niet hoe het vroeger zat, maar ik weet wel dat ongeveer tweehonderd jaar geleden de ambachtsheerlijkheid Charlois gekocht is door een boer met de naam Westduel. Door vererving is de heerlijkheid uiteindelijk overgegaan op Barendregt, de oud-Burgemeester van Charlois en later op zijn zoon, die ging zich toen Barendregt van Charlois noemen. Vroeger hadden die ambachtsheren veel rechten, maar die zijn in de loop der tijden vrijwel alle nietig verklaard. Maar Barendregt was van mening dat hij het veerrecht van Charlois naar Rotterdam en Delfshaven aan de overkant nog steeds in bezit had. Net als onze voorouders, huurden mijn broer Cornelis en ik al heel veel jaren van de ambachtsheer een ligplaats in de Charloise haven, recht tegenover ons huis. In 1904 hadden we nog een nieuwe huurovereenkomst voor tien jaar afgesloten. Barendregt was een slimme vogel en vroeg ons toen om alle voorgaande contracten te vernietigen, want hij wilde toch proberen om een schadevergoeding te krijgen als de demping zou doorgaan. Het nieuwe con-

tract vermeldde de huur van het beurtveer tussen Charlois en Rotterdam en het overzetveer te Delfshaven met natuurlijk de ligplaats. We betaalden niet veel, maar 33 gulden per jaar.’

‘Jullie sloten dus doelbewust nog een contract af van tien jaar, terwijl jullie al wisten dat de haven op termijn gedempt ging worden. Had dat een reden?, merkt Karel op.

‘Ja, het was op advies van de ambachtsheer. Hij dacht ook dat dat het beste voor ons was en dat we daarmee goede kansen hadden op een redelijke tegevoetkoming.’

‘En bleek dat ook zo te zijn, was de Jongh nu wat meegaander?, vraagt Karel lachend.

‘Nou dat viel tegen. Toen in 1905 de gemeenteraad besloot de haven te dempen, eisten mijn broer en ik en de ambachtsheer in een gezamenlijke brief om op basis van de huurovereenkomst een schadevergoeding te krijgen. Barendregt claimde niet zo veel, alleen maar die 33 gulden per jaar, maar mijn broer en ik wilden die de Jongh wel een poep laten ruiken en eisten een billijke vergoeding op basis van een jaarlijkse schade van 2500 gulden per jaar.’

‘Zo, dat was een fors bedrag in die tijd, daar moest mijn vader als schoolmeester drie jaar voor werken,’ onderbreekt Karel het verhaal van Gijsbert.

‘Dat bedrag was berekend door de advocaat van Barendregt, dus daar vertrouwden wij op. Maar de gemeenteraad liet zich adviseren door de Jongh, dus dan weet u de uitkomst wel. De schadevergoeding werd helemaal afgewezen. We kregen niks. Nog geen gulden.’ ‘Waarom kregen jullie geen vergoeding, jullie leden toch schade. Waarom was de gemeenteraad zo krenterig?’

‘De gemeenteraad praatte gewoon die de Jongh na. Die vond dat de veerrechten reeds lange tijd niet meer bestonden. Naar zijn zeggen bestond het veer op Delfshaven al lang niet meer en het beurtveer op Rotterdam voer alleen op dinsdag en was naar zijn mening te beschouwen als een normaal schippersbedrijf. En hij had geconstateerd dat wij op die ligplaats in de Charloise haven alleen nog maar een roeiboot en twee kleine bootjes hadden liggen. Hij maakte de gemeenteraad wijs dat je alleen nog roeiend de haven in en uit kon gaan, dus veel activiteiten konden er volgens hem niet plaatsvinden. Dus een schadevergoeding van 2500 gulden was in zijn ogen een lachertje. En hij vond dat we met een gratis ligplaats in de buitenhaven voor onze grote pakschuit al genoeg gecompenseerd waren. Het was een schande zoals wij behandeld werden. Gelukkig heeft van der Pols het nog wel voor elkaar gekregen dat het aantal ligplaatsen links en rechts van de buitenhaven werd uitgebreid en dat dit havengedeelte op diepte werd uitgebaggerd. Anders waren we helemaal met lege handen achtergebleven. Maar dat was alles wat de gemeente wilde doen. We moesten niet zeuren. Ook de ambachtsheer kreeg niks.’

‘Dat viel zeker heel erg tegen, want als de schade ieder jaar 2500 gulden is en je krijgt geen cent, dan word je daar niet vrolijk van, neem ik aan,’ is de reactie van Karel.

‘Natuurlijk mijn broer en ik waren tot op het bot getergd. We hadden onze buik vol van de gemeenteraad en zeker van die de Jongh. Die konden we niet meer luchten of zien. Wij voelden ons machteloos en zwaar gefrustreerd.’

Charloise haven

‘De gemeente verzocht iedereen zijn bootjes te verwijderen en begon snel met het dempen van de haven. Wij waren zo kwaad dat wij weigerden om onze bootjes weg te halen. En zo ontstond het haventje van Blom, want de gemeente durfde niet zelf onze bootjes te verwijderen. Ze dempten de hele haven, maar onze ligplaats lieten ze ongemoeid. Wij wilden gewoon een vuist maken tegen de gemeente. Heel Charlois vond dit prachtig, het was het gesprek van de dag. Als wij in het café kwamen, dan kregen we menige borrel aangeboden als steun in onze rug. Vooral mijn broer Cornelis had dan het hoogste woord en schuwde zeker niet daarbij de nodige krachttermen te gebruiken. Hij kon echt schelden op die de Jongh. Ikzelf was wat terughoudender. We werden wel helden in Charlois, vooral mijn broer met zijn grote mond’

‘Maar jullie konden die bootjes dus ook niet meer zelf gebruiken?, ’ merkt Karel op.

‘Nee, maar dat was niet zo belangrijk, want we hadden onze grote pakschuit in de buitenhaven liggen. Wij hadden geen haast.’

‘Heeft het lang geduurd, voordat er een oplossing kwam’, vraagt Karel.

‘Eigenlijk te kort,’ lacht Gijsbert. ‘Overdag hielden wij vanuit onze huizen aan

de Rietdijk de gemeentewerkers wel in de gaten, maar op een dag hadden wij de bootjes uit het water gehaald om te teren, met de bedoeling om ze de volgende dag weer terug in het water te zetten.

Cornelis Blom

Die avond werden wij behoorlijk gefêteerd in het café, waarna wij die nacht heel vast sliepen.

De volgende morgen bleek dat de stiekeme gemeentewerkers hun kans schoon hadden gezien en een groot deel van onze ligplaats hadden dichtgegooid. Wij waren natuurlijk woedend en met de hulp van een paar vroege cafégangsters duwden we de bootjes weer terug in de kuil die nog over was. Mijn broer heeft toen een fotograaf van de Kerksingel gevraagd om een foto te maken en dat werd toen de bekende foto van de Ansichtkaart met de titel “de haven van schipper Blom”. Zo is het ongeveer gegaan en dat is in grote lijnen het verhaal, waarvoor u kwam.’

‘Uiteindelijk is de haven helemaal gedempt. Hebben jullie zelf de bootjes weggehaald?’, vraagt Karel.

‘Ja, we hebben tenslotte maar eieren voor ons geld gekozen. De gemeente zorgde voor een ligplaats en een pakhuis aan de Vlaskade en de Dokhaven en toen hebben wij onze bootjes weggehaald.’

--Haven van schipper Blom

‘En die ambachtsheer, heeft die nog zijn zin gekregen?’

‘Ik weet het niet precies, want Barendregt van Charlois woonde in Assen, dus we zagen hem bijna nooit. Hij moet ook wel gefrustreerd zijn geweest, want ik weet wel dat hij de gemeenteraad bleef bestoken met verzoeken tot een schaderegeling. Hij maakte er een principe kwestie van en hij kon goede advocaten betalen. Later haalde de gemeenteraad bakzeil en trof een regeling met hem. Die advocaten van de gemeente waren kennelijk toch niet zo zeker van hun zaak. En zo’n chique dubbele naam maakt meer indruk dan simpel Blom. Hadden wij Blom van Charlois geheten, dan was het wel anders gelopen, denkt u ook niet?’

‘Het is een prachtig verhaal mijnheer Blom. Ik kan hier een mooi artikel van maken voor de krant, het Rotterdams Nieuwsblad, zoals u weet. Maar de heer de Jongh komt bij u nogal slecht in beeld, vindt u het goed

als ik hem ook nog een keer interview over de haven-
demping. U begrijpt wel hoor en wederhoor is bij ons
belangrijk.’

Familie Gijbert Blom 1918

‘Geen enkel probleem, het is al weer zo lang gele-
den. Doe hem maar de groeten van schipper Blom en
zeg hem maar, dat hij nu zonder gevaar met mij een
borrel kan komen drinken in hotel Stuur. We houden de
honden aan de ketting.’

‘Goed te horen, maar hoe is het eigenlijk verder ge-
gaan met uw broer en met u?’

‘Wij gingen weer gewoon door met de schipperij.
Mijn oudere broer Cornelis was tot aan zijn dood schip-
per, maar soms ook bootwerker of vertegenwoordiger
van Van Gend & Loos en in de laatste jaren beurtschip-
per. Hij stierf in 1919. Ik mis hem nog altijd met zijn
grote mond.’

‘En zit u zelf nog altijd in de schipperij?’

‘Nee, tot 1917 ben ik beurtschipper geweest, maar toen werd ik bode en incasseerder en dat ben ik nu nog. Maar ik overweeg om in de naaste toekomst een stadsbesteldienst op te richten.’

‘Bent u dan die bode die een aantal jaren geleden overvallen is in Charlois? Ik kan mij een krantenartikel hierover herinneren,’ merkt Karel op.

‘Ja, dat klopt, dat was ik. Het was een gemene rotstreek van een caféhouder hier in Charlois. Het gebeurde in september 1918. Toen ik in de avond huiswaarts keerde, werd ik door twee man overvallen en met een hard voorwerp in mijn gezicht geslagen, geschopt en over de grond gesleurd. De overvaller graaide de portefeuille uit mijn binnenzak en rende weg. Ik was behoorlijk gewond, maar rende al schreeuwend achter de dader aan, die in een café verdween. In de portefeuille zat 1500 gulden, waarvan de helft mijn eigen geld was, dus ik wilde wel. Gelukkig hadden getuigen gezien dat caféhouder Huijsers de dader was. Deze werd later veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf. Ja, een Blom bijt wel van zich af en van zijn centen moet je afblijven, dat merkt u wel.’

‘Gelukkig bent u weer helemaal hersteld, zo te zien. Maar om op het verhaal terug te komen, ik vind het prachtig dat jullie in opstand gekomen zijn tegen het in jullie ogen arrogante en autoritaire Rotterdam en met name tegen die grote havenmeneer de Jongh. Ik ga die laatste nog aan de tand voelen. Maar ik heb nog wel een vraag. Waarom is uiteindelijk uw broer Cornelis Blom alleen met de eer is gaan strijken, terwijl jullie beiden er toch bij betrokken waren?’

‘Ja, dat is me vroeger wel meer gevraagd. Ik denk dat het komt dat Cornelis bij het verdedigen van onze

heldendaad dit veelal gepaard liet gaan met stevige taal. Hij gebruikte in het café doorgaans flinke krachtermen en u weet, dat soort taal maakt indruk en blijft lang hangen. Ik was meer bescheiden en mijn rol is zodoende wat meer op de achtergrond geraakt.'

'Ik begrijp het, een grote mond heeft soms zijn voordelen,' beaamt Karel lachend. 'Maar voordat ik het artikel laat plaatsen, mag u het van mij nog een keertje lezen. Ik zou zeggen neem als dank nog een borrel op kosten van het Rotterdams Nieuwsblad en dan hoort u nog van mij. Heel hartelijk dank en veel succes met uw stadsbesteldienst.'

Karel neemt afscheid van Gijsbert Blom, waarna hij direct een afspraak gaat maken met de al gepensioneerde de Jongh. Drie dagen later heeft hij al het gesprek met laatstgenoemde aan de veilige rechteroever van de Maas. Het is mooi weer en ze hebben in het park afgesproken.

'Goedemorgen meneer de Jongh. Ik ben Karel Bravenboer, journalist van het Rotterdams Nieuwsblad. Ik heb u al verteld dat ik een artikel aan het schrijven ben over de demping van de Charloise haven en met name over het zogenaamde haventje van schipper Blom. En ik heb van Gijsbert Blom begrepen dat u bij die demping van de Charloise haven een prominente rol hebt gespeeld. En daarbij in de ogen van de heer Blom een nogal autoritaire en weinig meevoelende houding etaleerde.'

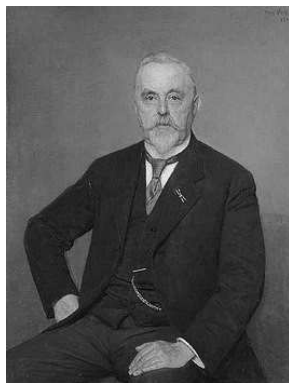
De heer de Jongh schiet in de lach. 'Inderdaad ik vermoed dat in die tijd veel Charloisers mijn bloed wel konden drinken. Ik had als taak de toekomst van de Rotterdamse haven veilig te stellen en die belangen strookten niet altijd met die van de Charloisers. Maar

die moesten trouwens niet zo zeuren, want toen het dorp geannexeerd werd, bestonden daar van die Javaanse kampongtoestanden. Het barstte er van die hofjes en laantjes met huisjes die totaal niet geschikt waren om er met grote gezinnen te wonen. Wij zorgden daar later voor een prima stratenplan. De Charloisers zijn er zeker op vooruit gegaan. En ja, bij die demping van de haven, ontstond er met name onenigheid met de gebroeders Blom. Zij eisten, weet ik nog, een belachelijk hoge schadevergoeding en speelden daarbij onder een hoedje met de ambachtsheer Barendregt van Charlois.

Die laatste claimde veerrechten, die naar mijn mening al lang nietig waren verklaard.

Die functie van ambachtsheer was in feite een lege huls, maar die Barendregt wilde er nog een hele status aan ontlenen en had zich zelfs Barendregt van Charlois genoemd, dat klonk zeker chiquer. Maar wat betreft

de gebroeders Blom, die deden hun schipperij allang vanuit de buitenhaven met een grote pakschuit. Die bootjes die ze lieten liggen in de haven daar deden ze weinig meer mee. We hebben trouwens voor hen die buitenhaven uitgebaggerd en daar meer ligplaatsen gemaakt. Ik vond toen dat ze niet zo moesten zeuren.’

‘Maar kon u wel enig begrip opbrengen voor hun weigering om de bootjes weg te halen. Zij voelden zich best gekleineerd door de gemeente. En in hun ogen was u de gemeente.’

‘Natuurlijk kan ik wel begrijpen dat ze zich wilden verzetten tegen dat grote Rotterdam. Zij zagen dat als een soort verzetsdaad. En wij hadden bij die demping trouwens geen haast, want er was nog geen bestemming voor die grond. De eerste jaren zou het dienen als speelterrein voor de kinderen. Dus ik lag er zeker niet wakker van. Het werd een beetje een kat en muisspel. Mij staat nog bij dat ze op een dag de bootjes even uit het water hebben gehaald en toen hebben de oplettende gemeentewerkers hun ligplaats volgegooid. Uiteindelijk is het probleem vanzelf opgelost. Ik vond het in die tijd wel vermakelijk.’

‘O, ik begrijp dat u niet echt een hekel had aan die broers.’

‘O nee hoor. Ik heb ze een keer gesproken en toen werd ik echt niet uitgescholden. Ik heb toen mijn mening gegeven en zij vertelden dat zij heel teleurgesteld waren en wel hadden gerekend op een schadevergoeding. Ik herinner me nog wel dat een van die broers nogal luidruchtig zijn mening naar voren bracht.’

‘Ja, dat zal de oudste broer Cornelis geweest zijn,’ vermoed Karel, ‘want die was niet op zijn mondje gevallen, die had altijd het hoogste woord, als ik zijn broer Gijsbert mag geloven. Die Cornelis is trouwens een paar jaar geleden overleden.’

‘Kijk ik snap best dat toentertijd de meeste Charloisers een hekel hadden aan Rotterdam, dat in hun ogen maar deed wat zij wilde en totaal geen rekening hield met de belangen van de geannexeerde dorpjes. Dat was maar ten dele zo, maar de havenbelangen speelden een doorslaggevende rol. Daar moest veel voor wijken.’

‘Dus u neemt het Gijsbert Blom niet kwalijk dat hij wat negatieve bewoordingen gebruikte ten aanzien van uw persoon?, ’ vraagt Karel.

‘Nee, hoor, ik vind het helemaal niet erg als in uw artikel over Blom zich wat minder jubelend uitlaat over de directeur Publieke Werken, die opdracht heeft gegeven om zijn Charloise haven te dempen. Geen probleem.’

De Jongh moet er nog hartelijk om lachen. ‘Het waren roerige tijden en bij tijd en wijlen was ik de grote boeman.’

‘Ik ben blij dat u er zo luchtig over denkt, dat maakt het schrijven van mijn artikel wat makkelijker. Ik dank u hartelijk voor de tijd die u hebt vrijgemaakt voor mij. De informatie maakt mijn verhaal compleet.’

‘Het was mij een aangenaam genoegen en ik wens u heel veel succes met uw artikel over dat zeer vermakelijke voorval met het haventje van schipper Blom. Doe trouwens die Gijsbert Blom de groeten van mij. Ik had wel respect voor die twee broers.’

Personen – non-fictie

Gijsbert en Cornelis Blom - schippers

De Jongh – directeur Publieke Werken

Pieter van der Pols – gemeenteraadslid

Bonn – directeur Bonn en Mees

Barendregt van Charlois – ambachtsheer

Huijsers – caféhouder